

PRÍPRAVA ŽIAKOV SOŠV V NITRE NA MEDZINÁRODNÚ SÚŤAŽ V PRAHE

HELENA ILLÍKOVÁ

ABSTRAKT

Práca prezentuje nadaných žiakov Strednej odbornej školy veterinárnej z Nitry, ktorí rozvíjali svoje zručnosti a nadobudnuté vedomosti. Cieľom práce je prispievať k vyhľadávaniu nadaných a talentovaných žiakov, viesť ich k tvorivej práci a upevňovať ich záujem o veterinárnu a chovateľskú prax a vytvárať vzťah k poľnohospodárstvu a veterinárstvu. Žiaci sa venujú chovu rôznych zvierat, výcviku zvierat, výcviku psov, canisterapii, hypoterapii, agility psov, chovu exotických zvierat - hadov, pavúkov, jašterov, chovu domácich zvierat - oviec, koní, králikov. Tí najlepší sa zapájajú do Stredoškolskej odbornej činnosti a tých najlepších a najtalentovanejších zapájame aj do súťaže stredných odborných veterinárnych škôl z Čiech a Slovenska. Súťaž sa koná na jeseň každého roka v Prahe. Prvé kolo súťaže sa konalo v roku 2007, naša škola sa súťaže zúčastňuje od roku 2008.

Práca je rozdelená do štyroch kapitol. V prvej kapitole sa venujeme charakteristike nadaných žiakov, ich inteligencii, intelektovým schopnostiam, vlohám, mentálnej úrovni a dispozíciám. V tejto kapitole sme spracovali problematiku starostlivosti o nadané deti, tému o pozitívnych a negatívnych prejavoch takýchto detí a o tvorbe zázemia pre takéto deti. V druhej kapitole sme opísali a charakterizovali Strednú odbornú školu veterinárnu v Nitre, jej vznik, charakteristiku a súčasné zamerania, jednotlivé odbory a prípravu a uplatnenie žiakov v praxi a v ďalšom štúdiu. V tretej kapitole sa venujeme charakteristike súťaže, ktorej organizátorom je Štátna veterinárna správa Českej republiky a Farmaceutická a veterinárna univerzita v Brne. Štvrtá kapitola je zameraná na výsledky medzinárodnej súťaže, ktorá má štyri časti. V závere sme zhrnuli úspechy žiakov našej školy v uvedenej súťaži a vyjadrili sme názor, ako žiakov súťaž obohatila do budúcnosti.

ÚVOD

Predložená práca vznikla na základe projektu Primas, ktorý sa venuje štúdiu a práci s nadanými deťmi od základných škôl, až po vysoké školy, pričom v našej práci sa venujeme stredoškolsky nadaným deťom na odborných školách so zameraním na veterinárstvo a poľnohospodárstvo. Žiaci sa venujú chovu rôznych zvierat, výcviku zvierat- od výcviku psov, canisterapii, hypoterapii, výcviku koní, agility psov, chovu exotických zvierat t- hadov, jašterov, pavúkov a iných zaujímavých chovov. Svoje zručnosti, ktoré nadobúdajú od detstva, si prinášajú na Strednú odbornú veterinárnu školu v Nitre. Tu rozvíjajú svoje zručnosti a vedomosti pod odborným vedením. My, pedagógovia, vyhľadávame tých najtalentovanejších žiakov a venujeme sa im po všetkých stránkach. Tí najlepší sa zapájajú do Stredoškolskej odbornej činnosti (SOČ) a tí žiaci, ktorí majú najväčšie úspechy v SOČ, sú zapájaní do súťaže stredných odborných škôl z Čiech a Slovenska, ktorá sa koná na jeseň každého roka v Prahe a prvá súťaž sa konala v roku 2007. Naša škola sa súťaže zúčastňuje od roku 2008. Žiaci súťažajú v štyroch súťažných disciplínach. Do súťaže zapájame žiakov štvrtého ročníka, ktorí majú bohaté skúsenosti z praxe, vedomosti, skúsenosti z rôznych súťaží či chovateľských, zo stredoškolskej odbornej činnosti a z vedomostných súťaží. Žiaci sa na súťaži stretávajú s rovesníkmi z iných škôl, komunikujú, nadväzujú nové kontakty a vymieňajú si skúsenosti. Motiváciou pre ich úspešné súťaženie je aj to, že najúspešnejší žiaci získajú výhodu na prijatie na Farmaceutickú a veterinárnu univerzitu v Brne.

1 CHARAKTERISTIKA NADANÝCH JEDINCOV

Keďže v našej práci venujeme pozornosť mimoriadne nadaným žiakom, budeme sa zaoberať dôležitými pojmami: mentálna úroveň, mentálny vek, rozumová úroveň, intelektové schopnosti, intelektová úroveň, intelektová kapacita, vlohy, danosti, dispozície, potenciál. Všetky tieto pojmy možno zaradiť do jedného súhrnného pojmu - inteligencia.

Inteligencia je základným kameňom pre vysvetlenie a riešenie otázky nadania. Je determinantom intelektového nadania. Inteligencia človeka sa vyvíjala explozívne. Ľudský mozog je vlastne to najúžasnejšie, čo poznáme. Pochopenie inteligencie sa spája s pojmami ako sú myslenie a učenie. Pre definovanie inteligencie sa najčastejšie používa charakteristika, že je to schopnosť prispôbiť sa novým životným podmienkam v najširšom zmysle slova. U človeka sa k tomu navyše pripája schopnosť myslenia pri riešení úloh a problémov, ako aj schopnosť učiť sa. Schopnosť logicky a abstraktne myslieť má len človek.

Inteligencia alebo tiež všeobecná intelektová schopnosť sa rozvíja na podklade zdedeného systému vlôh a vrozeného anatomicko - fyziologického základu zakódovaného v príslušnej mozgovej kapacite. Inteligencia sa rozvíja vo vzájomnom vzťahu človeka s prostredím. Mozog človeka, ako potvrdzujú odborníci z oblasti neurológie tvorí 100 miliárd neurónov, ktoré sú prepojené až 100 biliómom spojení- synapsií a doteraz nepoznáme jeho celkové možnosti.

Preto pokladáme mozog za najdôležitejší faktor rozvoja a celkovej úrovne človeka, za determinant jeho inteligencie.

Stručný psychologický slovník (1987) definuje schopnosti ako individuálno-psychologické vlastnosti osobnosti, ktoré sú podmienkou pre úspešné vykonávanie určitej produktívnej činnosti. Schopnosti sa prejavujú pri osvojovaní si činnosti v tom, ako rýchlo a dôsledne, ako ľahko a trvalo si človek pri rovnakých podmienkach osvojuje spôsoby organizácie a vykonávania tejto činnosti. Schopnosti sa

utvárajú na základe vlôh. „Úroveň a stupeň rozvoja schopností vyjadrujú pojmy talent a genialita. Nadanie môžeme chápať z rôzneho pohľadu. Môže ísť o:

1. kvalitatívne osobitný súhrn schopností, ktoré podmieňujú úspešné vykonávanie činnosti,
2. všeobecné schopnosti alebo všeobecné prvky schopností, ktoré podmieňujú možnosti človeka, úroveň a vlastnosti jeho činnosti,
3. rozumový potenciál alebo inteligencia, individuálna charakteristika poznávacích možností a schopností učiť sa,
4. súhrn vlôh, vrodenných vlastností, prejavov úrovne a vlastností vrodenných predpokladov,
5. talent, existencia vnútorných podmienok pre dosahovanie vynikajúcich výsledkov činnosti.“ (Václav Fořtík, Jitka Fořtíková- Nadané dieťa a rozvoj jeho schopností, str.12)

Nadanie predstavuje celý komplex vlôh, potenciálov, daností, schopností, vlastností, charakteristík a črt, a preto ho nemožno vysvetľovať len prostredníctvom nadpriemerných kognitívnych schopností či vysokých intelektových výkonov. Pri štúdiu osobnosti nadaného jedinca nemôžeme chápať nadanie ako izolovanú kognitívnu zložku, pretože nadanie sa prejavuje v celej štruktúre osobnosti. Nadané deti majú lepšiu výdrž v ťažších situáciách, sú vytrvalejšie, angažovanejšie a nezávislé. Nadané deti sú dominantné, silné a súťaživejšie v porovnaní s ostatnými. Majú špecifické záujmy, stretávame sa s húževnatosťou a vytrvalosťou týchto detí, so schopnosťou vysokovýkonne vytrvalo a dlho pracovať, bez prejavov únavy, s nízkou hladinou unaviteľnosti. Ďalšími typickými črtami sú ctižiadostivosť a perfekcionizmus, úsilie odvieť dokonalú prácu.

Je dokázané, že existuje priama súvislosť medzi charakteristikami rodinného prostredia, výchovného štýlu rodičov a kognitívnymi schopnosťami a osobnostnými vlastnosťami nadaných detí. Výchova nadaného dieťaťa je mimoriadne náročná pre rodičov, súrodencov, ale i pre členov celej rodiny. Mnohí ľudia nevedia, že výchova nadaného dieťaťa je namáhavá a náročná a vyčerpávajúca tak po fyzickej i psychickej stránke. Je náročná pre jeho vitalitu a obrovskú aktivitu, môže byť vyčerpávajúca pre jeho malú potrebu spánku, neustále kladenie otázok a podobne. „Dieťa vyžaduje množstvo kníh, atlasov, encyklopédií a iných materiálov. Takýmto deťom musíme vytvoriť aj bezpečné zázemie, kde sa môžu vždy vracieť. A nesmieme zabudnúť na odbornú pomoc, aby sme jeho nadanie správnym spôsobom usmerňovali a rozvíjali.“ (Laznibatová, 2007, s. 191).

2 STREDNÁ ODBORNÁ ŠKOLA VETERINÁRNA NITRA A SÚŤAŽ ŽIAKOV STREDNÝCH ODBORNÝCH VETERINÁRNYCH ŠKÔL Z ČIECH A SLOVENSKA V PRAHE

Územie Nitry svojou zemepisnou polohou a prírodným rázom bolo od nepamäti predurčené, aby sa stalo najproduktívnejším poľnohospodárskym centrom nášho štátu.

Prvý školský rok 1960/1961 bol slávnostne otvorený 1.9. 1960 riaditeľom školy Ing. Jánom Buchelom a škola niesla názov Poľnohospodárska technická škola. 5.9. 1967 bolo slávnostné otvorenie školského roku 1967/1968 v novej budove školy v Nitre na Šindolke, kde škola sídli dodnes. V novej

škole boli zriadené špeciálne učebne biológie, chémie, rastlinnej výroby, živočíšnej výroby a veterinárstva. Pribudla učebňa jazykov a pitevňa. Učebne boli vybavené didaktickou technikou, pomôckami, ktoré významne obohatili výchovno-vyučovací proces. Vo vyučovaní sa kládol dôraz na aktivitu žiakov, na ich praktickú zručnosť, experimentovanie a rozvíjanie tvorivého myslenia. V ďalších rokoch sa upravoval areál školy a dobudovali sa ďalšie objekty ako napríklad školská voliéra, školská záhrada, skleníky, mechanizačná hala a športoviská. Otvorili sa nové ročníky pomaturitného a postgraduálneho štúdia. 10. 4. 1972 sa SPTŠ stala cvičnou školou Katedry pedagogiky pri VŠP v Nitre.

V súčasnosti má škola 385 žiakov, nazýva sa Stredná odborná škola veterinárna, pred tým bola dvakrát premenovaná iným názvom. Štúdium trvá štyri roky a končí maturitnou skúškou. Absolventi sú pripravení na štúdium na vysokej škole, alebo do pracovného pomeru v rôznych poľnohospodárskych, laboratórnych alebo veterinárnych pracoviskách. V súčasnosti má škola zamerania:

1. Veterinárstvo
2. Agropodnikanie

Žiaci zo zamerania Veterinárstvo získavajú vzdelanie pre činnosť veterinárnych asistentov a sú spôsobilí starať sa o zdravie zvierat a sledujú ich úžitkovosť.

Žiaci zo zamerania Agropodnikanie získavajú vzdelanie pre činnosť technicko-hospodárskych a riadiacich pracovníkov schopných viesť malé a stredné podniky. Zameriavajú sa na farmárstvo a kynológiu.

Za viac ako päťdesiat rokov prešla škola rôznymi štrukturálnymi a technickými zmenami, vývojom doby sa zmenilo jej zameranie a v súčasnosti je zameraná viac veterinárnym smerom, kynológiou a farmárstvom. Žiaci sa aktívne zapájajú do rôznych súťaží, napríklad Mladý ekofarmár, Mladý chovateľ, participujú na bonitácií malých hospodárskych zvierat, zúčastňujú sa výstav psov a mačiek, sú aktívnymi chovateľmi hospodárskych zvierat, exotických zvierat, zúčastňujú sa súťaže SOČ (Stredoškolská odborná činnosť), ktorá má školské, krajské a celoslovenské kolá a Súťaže stredných veterinárnych škôl v Prahe a iných súťaží.

Veľa žiakov pokračuje v štúdiu na Univerzite veterinárneho lekárstva v Košiciach, v Brne, na Slovenskej poľnohospodárskej univerzite v Nitre, na univerzite Konštantína filozofa v Nitre, na lekárske fakultách v Čechách a na Slovensku a na ďalších univerzitách.

Na škole funguje veľa záujmových útvarov v ktorých žiaci rozvíjajú svoj talent. Škola vychovala veľa významných osobností, úspešných podnikateľov, poľnohospodárov, veterinárov i lekárov.

3 CHARAKTERISTIKA SÚŤAŽE VETERINÁRNYCH ŠKÔL V PRAHE

Súťaž sa koná na školiacom stredisku ŠVU v Prahe, trvá tri dni. Do súťaže posielajú každá škola jedno družstvo, ktoré má štyroch členov, z toho jeden žiak je kapitán. Súťaž je oficiálne zahájená v prvý deň, kedy kapitáni losujú poradie družstiev. V roku 2012 sa v súťaže zúčastnilo sedem družstiev. Súťaž je hodnotená päť členou odbornou porotou, ktorá boduje jednotlivé súťažné disciplíny podľa daných kritérií. Pri vyhodnotení súťažnej disciplíny sa vypracováva písomný protokol. Po každej súťažnej

disciplíne sa vyhodnocuje poradie družstiev. K dispozícii je informačná tabuľa, kde sú zverejnené priebežné výsledky súťaže. Posledný deň sa spočítajú výsledky a určí sa poradie najlepších družstiev. Okrem vyhodnotenia družstiev sa vyhlasuje zvláštna cena poroty pre jednotlivca, ktorý najviac zaujal členov poroty.

Súťaží sa v nasledovných súťažných disciplínach:

1 Prezentácia na tému: „Mesto a škola, kde študujem“

Predstavte nám mesto v ktorom študujete a školu. Prezentujte, prečo ste si vybrali práve túto školu, čo vás na nej zaujalo.

Celkový čas prezentácie je maximálne 15 minút, prezentáciu prednáša jeden žiak po slovensky, druhý prekladá do angličtiny.

Hodnotí sa spracovanie danej témy, nápady, úroveň prezentácie, prejav a jazyková úroveň.

Maximálny počet získaných bodov: 15.

2 Písomný test vedomostí

Písomný test obsahuje 30 otázok, najmä z veterinárnej problematiky, označuje sa správna odpoveď z troch možností. Celkový čas testu je 30 minút. Súťažia všetci členovia družstva.

Hodnotí sa každá správna odpoveď.

Maximálny počet bodov je 120 (4x30).

3 Súťaž v odborných zručnostiach (laboratórium, pitevňa)

Súťažia všetci členovia družstva.

Čas: 25 minút v laboratóriu a 25 minút v pitevni.

Pred nástupom do laboratórií dostane kapitán písomné zadanie úloh. Členovia družstva si podľa vlastnej úvahy rozdelia úlohy.

Maximálny počet získaných bodov: 18.

V roku 2011 bolo zadanie:

- Stanovenie kyslosti odstredeného sušeného mlieka, hodnotenie: 0-5 bodov.
- Nájdenie somatických buniek v preparáte za časový limit, hodnotenie: 0-5 bodov.
- Odber vzoriek orgánov pre bakteriologickú kultiváciu, hodnotenie: 0-5 bodov.
- Stanovenie diagnózy podľa fotografie a vzorky patalogicko-anatomických zmien, hodnotenie: 0-3 bodov.

4 Prezentácia na tému: „Moje budúce odborné zameranie a moja ročníková práca“

Osnova prezentácie:

- Čo vás inšpirovalo k téme vašej ročníkovej práce?
- Má táto téma nejakú väzbu s predpokladaným budúcim povoláním alebo študijným zameraním?
- Čo plánujete ďalej po ukončení štúdia?
- Predstavte nám vašu prácu, sú jej výsledky uplatniteľné v praxi?

Celkový čas prezentácie je maximálne 15 minút.

Maximálny počet bodov je 20.

Príklad: Žiak Miloš Osuský v roku 2011 s prezentáciou Chov a výživa holubov získal ocenenie ústredného riaditeľa ŠVS ČR za pozoruhodnú prácu. Táto práca dosiahla výborné umiestnenie v krajskom a celoslovenskom kole SOČ. V krajskom kole získala prvé miesto a v celoslovenskom druhé miesto. V súčasnosti je Miloš študentom Farmaceutickej a veterinárnej univerzity v Brne. Účasť v súťaži bola zohľadnená pri jeho prijatí na univerzitné štúdium. V svojej prezentácii spracoval svoju dlhoročnú prácu s chovom holubov. V práci zúročil svoju starostlivosť o viac ako sto kusov holubov a táto skutočnosť dala základ jeho vedeckej práci. Porotu potešilo, že ešte existujú takto zaniatení mladí chovatelia.

Do uvedenej súťažnej disciplíny sa snažíme vyberať najúspešnejších žiakov, ktorí reprezentujú školu v SOČ a majú výrazné chovateľské skúsenosti, vedomosti, zručnosti a úspechy v iných súťažiach. Žiakov vyberáme pod prísny dohľadom, pretože konkurenčné prostredie českých škôl je vysoké a náročné. A žiaci musia zvládnuť aj psychické napätie v tejto súťaži.

4 VÝSLEDKY SÚŤAŽE

V piatich ročníkoch súťaže dosiahla SOŠV v Nitre najväčší úspech v roku 2011, tým že sa umiestnila na treťom mieste zo siedmich škôl na tejto medzinárodnej súťaži.

ZÁVER

Súťaž stredných odborných veterinárnych škôl bola a je pre našich žiakov veľkou skúsenosťou a prínosom do ich ďalšej práce. Nadaným a talentovaným žiakom sa venujeme od roku 1998 v rámci súťaže SOČ. Vyhľadávame žiakov, ktorí vo svojich prácach uplatňujú svoje praktické skúsenosti s chovom zvierat, majú bohaté vedomosti z oblasti prírodných vied a záujem o problematiku chovu zvierat, veterinárstva a veterinárnej starostlivosti. Za posledné roky sa naši žiaci umiestnili na popredných miestach v súťaži SOČ v krajskom kole a v celoslovenskom kole. K najúspešnejším patrila žiačka Zuzana Skopalová, ktorá sa so svojou prácou „Chov mangalic“ dostala až na celosvetové kolo do Ruska. Tu úspešne reprezentovala našu školu a Slovensko, na čo sme právom hrdí. Zo žiakov, ktorí úspešne reprezentovali školu v SOČ, sme vybrali tých najlepších do súťaže v Prahe. Verili sme ich skúsenostiam z týchto súťaží, že sa správne zapoja do konkurenčnej súťaže jednotlivých škôl a úspešne zúročia svoje skúsenosti.

ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY

Fořtík, V., Fořtíková J. 2007. *Nadané dítě a rozvoj jeho schopností*. Praha: Portál. 2007, 126 strán, ISBN 978-80-7367-297-3.

Laznibatová J. 2007. *Nadané dieťa jeho vývin, vzdelávanie a podporovanie*. Bratislava: Iris. 2007, 394 strán, ISBN 80-89018-53-X.

ADRESA AUTORA

MVDr. Helena Illíková

SOŠV Nitra

Maginova 7

949 01 Nitra

helena.illikova@gmail.com